



**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel.: +420 286 840 129
E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Česká veřejnost o tzv. Islámském státu – prosinec 2015

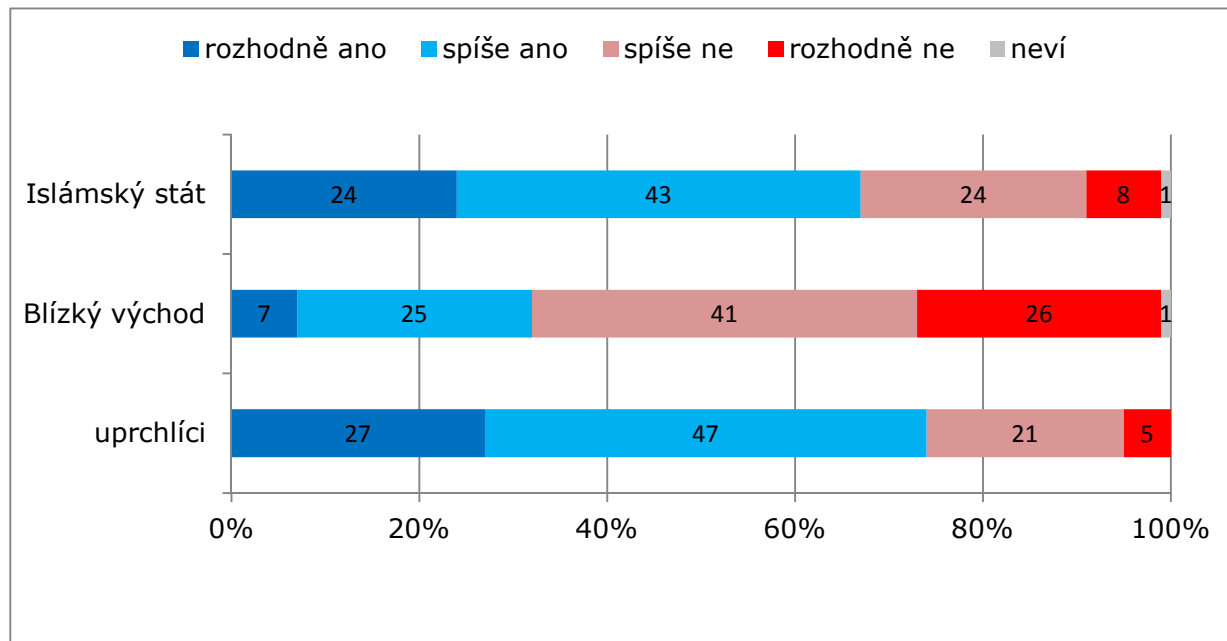
Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v15-12</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>30. 11. – 7. 12. 2015</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1048</i>
Počet tazatelů:	<i>219</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovorů PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.194, PM.196</i>
Zveřejněno dne:	<i>15. ledna 2015</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V prosinci loňského roku zařadilo Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., do svého pravidelného výzkumu několik otázek týkajících se tzv. Islámského státu. Konkrétně šetření zjišťovalo, zda se lidé zajímají o vývoj situace v souvislosti s jeho aktivitami a zda považují tzv. Islámský stát za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, Evropu a mír ve světě. Položené otázky byly přitom zformulovány tak, aby výsledky odpovědí týkající se tzv. Islámského státu bylo možno srovnat s odpověďmi na analogické otázky v souvislosti s vývojem situace na Blízkém východě, respektive v Izraeli a Palestině a také s uprchlickou krizí v Evropě.

První otázka zjišťovala úroveň zájmu české veřejnosti o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu, přičemž v šetření figurovaly i otázky zjišťující podobným způsobem zájem o vývoj situace na Blízkém východě a o vývoj situace okolo uprchlíků. Výsledky zachycuje graf 1.

Graf 1: Zájem o vývoj situace – tzv. Islámský stát¹, Blízký východ² a uprchlíci³ (%)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 30. 11. – 7. 12. 2015, 1048 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky v grafu 1, o vývoj situace v souvislosti s tzv. Islámským státem se nyní zajímá podle vlastního vyjádření dvoutřetinová většina (67 %) občanů ČR, když na položenou otázku 24 % dotázaných odpovědělo „rozhodně ano“ a dalších 43 % „spíše ano“. Téměř třetina (32 %) dotázaných se naopak o vývoj situace v souvislosti s tzv. Islámským státem nezajímá, přičemž 24 % uvedlo odpověď „spíše ne“ a 8 % „rozhodně ne“. V porovnání s tím je zájem o vývoj situace na Blízkém východě, tedy v Izraeli a Palestině, výrazně nižší, poměr mezi deklarovaným zájmem a nezájmem se prakticky obrátil. V tomto případě totiž svůj zájem o vývoj situace deklarovala jen třetina dotázaných, když 7 % odpovědělo „rozhodně ano“ a 25 % „spíše ano“, a naopak dvě třetiny (67 %) vyjádřily v tomto ohledu nezájem, v tom 41 % „spíše“ a 26 % „rozhodně“. Naopak v případě vývoje situace ohledně uprchlíků je deklarovaný zájem ze strany české veřejnosti ještě o trochu vyšší než v případě aktivit tzv. Islámského státu. Zde zájem vyjádřily prakticky tři čtvrtiny (74 %) respondentů, v tom 27 % „rozhodně“ a 47 % „spíše“, naopak nezájem o vývoj situace kolem uprchlíků vyjadřuje jen čtvrtina (26 %) oslovených, když 21 % z nich uvedlo variantu odpovědi „spíše ne“ a 5 % „rozhodně ne“.

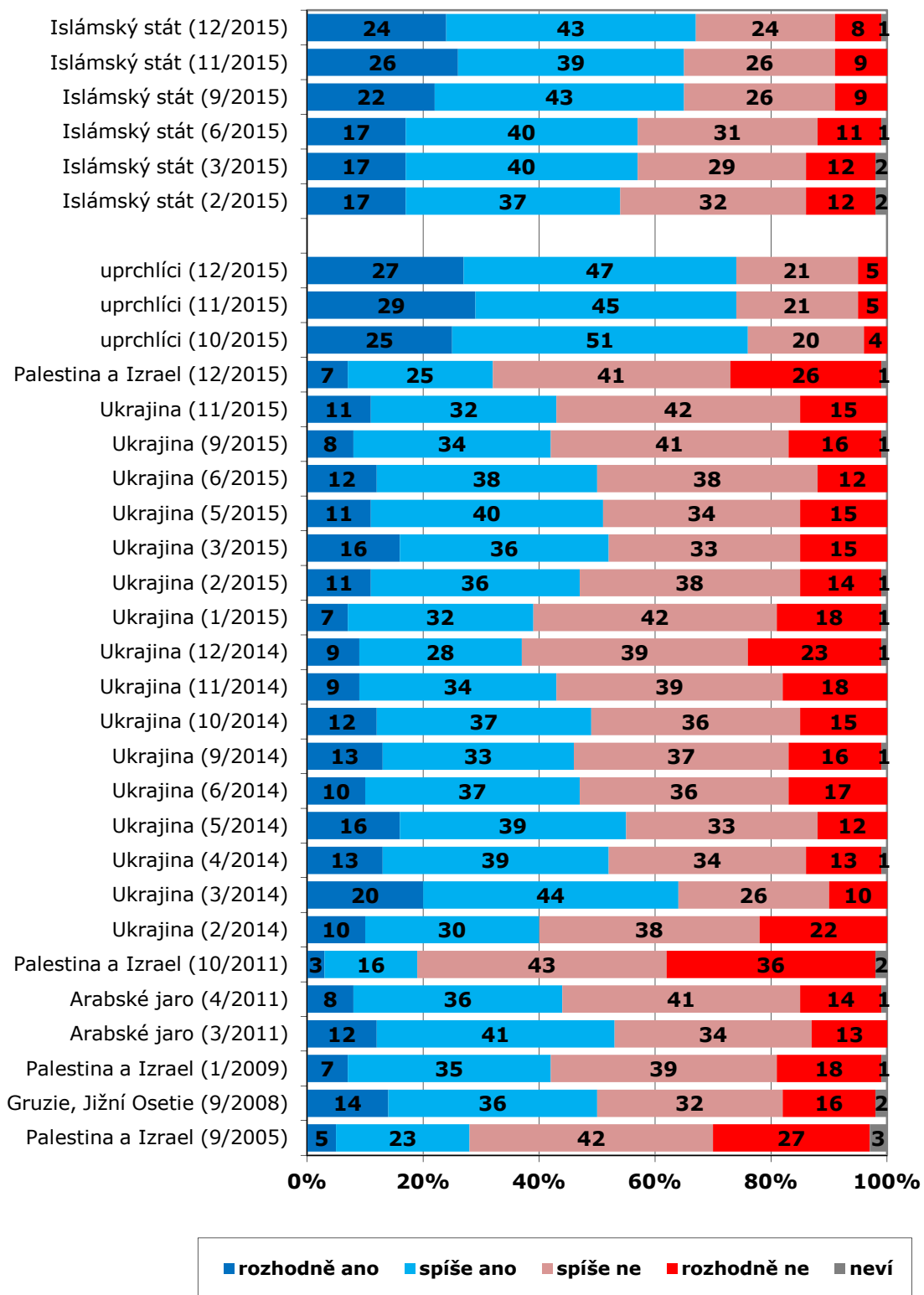
Porovnáme-li deklarovaný zájem o vývoj situace v souvislosti s tzv. Islámským státem s deklarovaným zájmem o vývoj situace na Ukrajině a jiné mezinárodní události, konflikty či problémy (viz graf 2), můžeme vidět, že zájem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu je mimořádně vysoký. Pouze v případě uprchlíků je deklarovaný zájem o vývoj situace o trochu vyšší. Jen nepatrně nižší byl v době svého vrcholu v březnu 2014 zájem o vývoj situace na Ukrajině.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

² Znění otázky: „Zajímáte se o vývoj situace na Blízkém východě, tj. v Izraeli a Palestině? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

³ Znění otázky: „Zajímáte se o aktuální vývoj situace okolo uprchlíků? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

Graf 2: Srovnání zájmu o dění u vybraných událostí (%)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

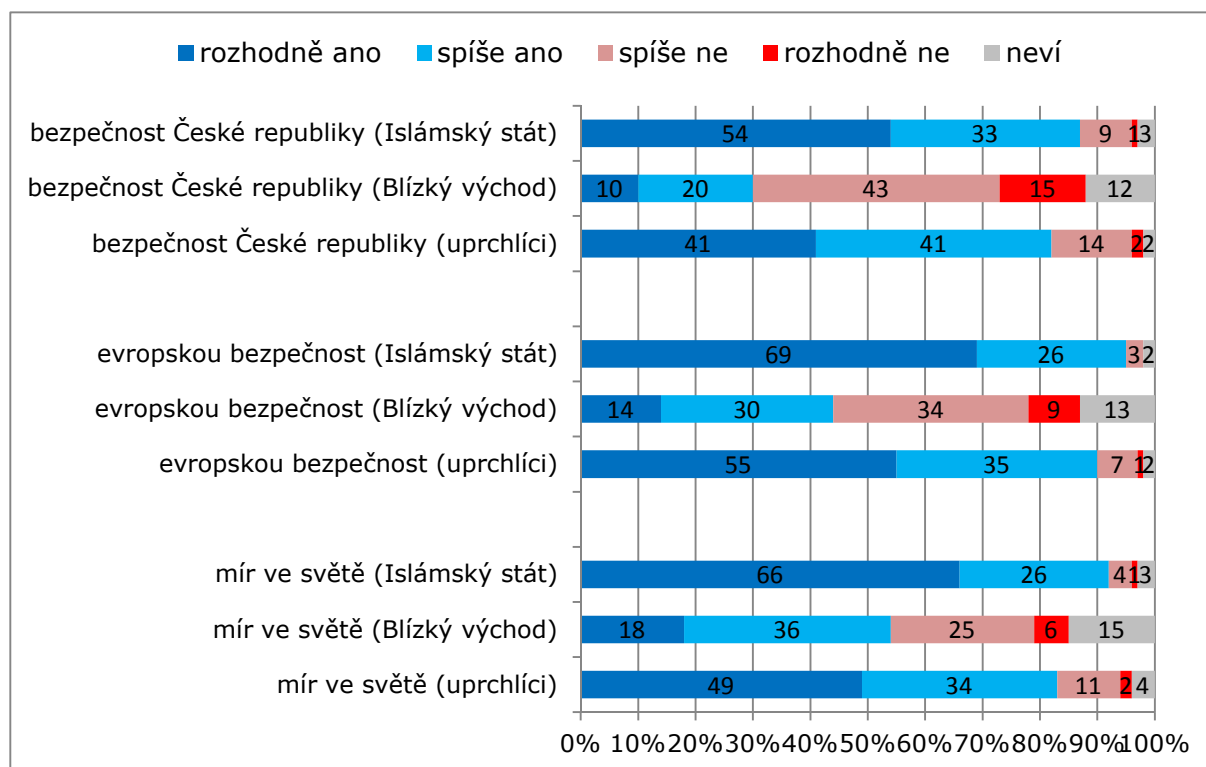
Z údajů zachycených v grafu 2 zároveň plyne, že zájem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu během roku 2015 vzrostl z 54 % na aktuálních 67 %, tj. o 13 procentních bodů. V aktuálním výzkumu v porovnání

s posledním šetřením z listopadu 2015 se celkový zájem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu co do celkového objemu statisticky významně nezměnil.

Z podrobnější analýzy vyplývá, že mezi zájmem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu a zájmem o vývoj situace na Blízkém východě a ještě víc zájmem o vývoj situace okolo uprchlíků existuje silná korelace⁴ a všechny tři vykazují podobné sociodemografické diference. Více se o aktivity tzv. Islámského státu a podobně tak i o dění na Blízkém východě a o situaci kolem uprchlíků zajímají muži než ženy a zájem sílí s rostoucím věkem, zvyšujícím se vzděláním, zvyšující se životní úrovní a především s rostoucím zájmem o politiku.

Následující otázka zjišťovala, zda lidé považují tzv. Islámský stát za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, Evropu a mír ve světě⁵, přičemž obdobná otázka byla zkoumána i v případě situace na Blízkém východě⁶ a aktuální situace okolo uprchlíků⁷.

Graf 3: Jsou aktivity tzv. Islámského státu/dění v Izraeli a Palestině/situace okolo uprchlíků hrozbou pro... (%)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 30. 11. – 7. 12. 2015, 1048 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

⁴ Spearmanův koeficient pořadové korelace mezi zájmem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu a zájmem o dění okolo uprchlíků dosahuje hodnoty 0,733. Tentýž ukazatel v případě zájmu o vývoj situace na Blízkém východě činí 0,523.

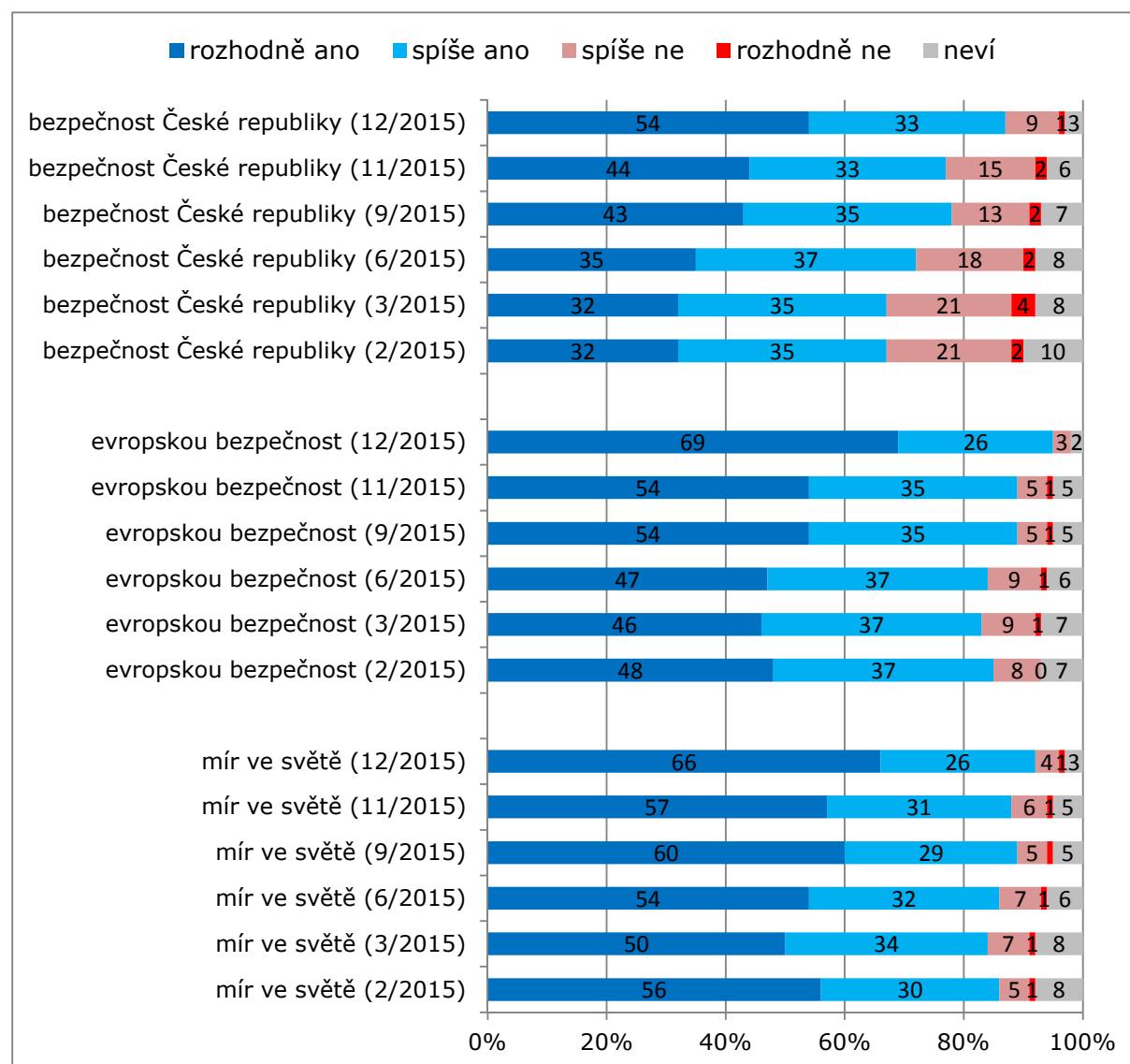
⁵ Znění otázky: „Jsou nebo nejsou podle Vašeho názoru aktivity tzv. Islámského státu hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

⁶ Znění otázky: „Je nebo není podle Vašeho názoru situace v Izraeli a Palestině hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

⁷ Znění otázky: „Je nebo není podle Vašeho názoru aktuální situace okolo uprchlíků hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Z výsledků šetření vyplývá (viz graf 3), že drtivá většina české veřejnosti vnímá aktivity tzv. Islámského státu jako hrozbu, a to zejména pro evropskou bezpečnost (95 % celkem, v tom 69 % „rozhodně ano“) a podobně tak i pro mír ve světě (92 % celkem, v tom 66 % „rozhodně ano“), ale v menší míře i pro bezpečnost České republiky (87 % celkem, v tom 54 % „rozhodně ano“). Také situaci okolo uprchlíků velká většina občanů pokládá za hrozbu pro evropskou bezpečnost (90 % celkem, v tom 55 % „rozhodně ano“), mír ve světě (83 % celkem, v tom 49 % „rozhodně ano“) i bezpečnost České republiky (82 % celkem, v tom 41 % „rozhodně ano“), ale oproti Islámskému státu je pocit ohrožení méně intenzivní a celkově nižší. V porovnání s tím situaci v Izraeli a Palestině za hrozbu pokládá mírná nadpoloviční většina dotázaných pouze v případě míru ve světě (54 % celkem, v tom 18 % „rozhodně ano“), u evropské bezpečnosti to jsou o málo více než dvě pětiny (44 % celkem, v tom 14 % „rozhodně ano“) a jen tři desetiny (30 % celkem, v tom 10 % „rozhodně ano“) v případě bezpečnosti České republiky.

Graf 4: Jsou aktivity tzv. Islámského státu hrozbou pro... (%)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak přitom vyplývá z údajů v grafu 4, pohled na aktivity tzv. Islámského státu jako na hrozbu ve všech třech zkoumaných rovinách se od posledního šetření z listopadu 2015, jež proběhlo ještě před teroristickým útokem v Paříži, opět významně zvýšil a zintenzivnil. V případě míru ve světě se pocit hrozby celkově zvýšil jen o 4 procentní body, ale v tomto případě došlo alespoň k dalšímu zřetelnému zvýšení podílu těch, kdo odpověděli „rozhodně ano“ (o 9 procentních bodů). V případě evropské bezpečnosti je zaznamenaný posun oproti listopadu 2015 ještě výraznější, když celkový podíl těch, kdo aktivity tzv. Islámského státu pokládají za hrozbu, vzrostl o 6 procentních bodů a samotný podíl odpovědí „rozhodně ano“ se zvýšil dokonce o 15 procentních bodů. V případě bezpečnosti České republiky se od listopadu 2015 celkový pocit hrozby v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu zvýšil o 10 procentních bodů, o něž vzrostl právě podíl odpovědí „rozhodně ano“. V porovnání s první polovinou roku 2015 je pak zřetelně vyšší podíl mínění, že aktivity tzv. Islámského státu představují hrozbu, a to ve všech třech sledovaných rovinách.

Podrobnější analýza v postojích k otázce, zda tzv. Islámský stát je či není hrozbou, ukázala, že lidé, kteří o téma projevují silný zájem, obecně tzv. Islámský stát silněji vnímají jako hrozbu. Z hlediska věku spolu s ním mírně roste podíl těch, kdo aktivity tzv. Islámského státu pokládají za hrozbu pro ČR a pro evropskou bezpečnost.